

شرگرایی موجود در عرفان یهود، از عوامل تمایل به عنصر شر در شیطان‌گرایی مدرن است

حجت‌الاسلام فعالی از شر و عنصر شیطان به عنوان یکی از عناصر اصلی کابالیسم یاد کرد و گفت: شرگرایی در عرفان یهود و کابالیسم یکی از عناصر اصلی شکل‌دهنده انجمن‌های سری و مخفی امروزی و عامل پدیدآورنده تمایل به عنصر شر در شیطان‌گرایی مدرن است.

حجت‌الاسلام فعالی از شر و عنصر شیطان به عنوان یکی از عناصر اصلی کابالیسم یاد کرد و گفت: شرگرایی در عرفان یهود و کابالیسم یکی از عناصر اصلی شکل‌دهنده انجمن‌های سری و مخفی امروزی و عامل پدیدآورنده تمایل به عنصر شر در شیطان‌گرایی مدرن است.

به گزارش خبرگزاری قرآنی ایران (ایکنا)، حجت‌الاسلام و المسلمین محمدتقی فعالی، مدرس حوزه و دانشگاه و نگارنده 9 جلد کتاب در باب جنبش‌های نوظهور معنوی، در شانزدهمین نشست از سلسله نشست‌های «Satan; 171#»؛ آسیب‌شناسی عرفان‌های کاذب که در سازمان فعالیت‌های قرآنی دانشجویان کشور برگزار شد، به ایراد سخن پرداخت.

بنا بر این گزارش، فعالی با اشاره به این که کیش‌های معنوی نوگرا در هفت بخش قابل طبقه‌بندی‌اند، عنوان کرد: بخش دوم کیش‌های معنوی نوگرا به آیین‌های معنوی آمریکایی اختصاص دارد و آیین‌های معنوی آمریکایی نیز خود به چهار بخش عرفان‌های سرخپوستی، آیین معنوی اکنکار، آیین معنوی پائولو کوئیلو و شیطان‌پرستی به عنوان چهارمین آیین و شایع‌ترین کیش معنوی در جهان و تا حدی در کشور ایران اسلامی، قابل انقسام‌اند.

واژه‌شناسی و تحدید حدود بحث در زمینه شیطان‌گرایی

فعالی با اشاره به نام این مکتب با رویکردی واژه‌شناسانه گفت: شیطان‌پرستی معادل واژه سیتنیسم (Satanism) است. این واژه از دو بخش Satan و ism مشتق و ترکیب شده است. «Satan; 171#» در لغت انگلیسی دقیقاً به معنی «دیو» آمده است، اما اگر به کتاب‌های لغت مراجعه و ریشه‌های دقیق‌تر آن را بررسی کنیم، می‌بینیم که «Satan; 171#» دقیقاً به معنی عنصر شر است که بر این اساس دقیقاً معادل واژه «ابلیس; 171#» خواهد بود.

اساساً شیطان‌گرایان مدرن به هیچ نحو قائل به عنصر پرستش و حتی پرستش ابلیس نیز نیستند و به صراحت نافی هرگونه انقیاد، اطاعت و پرستش درهستی‌اند

وی افزود: «ابلیس; 171#» نیز از «ابلس; 171#» آمده که احتمالاً واژه‌های عبری است، چرا که در عربی چنین واژه‌ای وجود ندارد. «ابلیس; 171#» در عربی، دقیقاً به معنی عنصر شر به کار رفته است. براین اساس معنی اصلی «Satan; 171#» نه دیو و نه شیطان، بلکه عنصر شر است و معادل مناسب آن، واژه «ابلیس; 171#» از ریشه «ابلس; 171#» خواهد بود. بنابراین ترجمه دقیق «Satanism; 171#» یا «شرپرستی; 171#» یا «ابلیس‌گرایی; 171#» است.

این محقق و پژوهشگر درباره پسوند ism نیز عنوان کرد: ism در زبان فارسی به دو گونه پیشوندی و یا پسوندی معادل‌گذاری می‌شود. معادل پیشوندی آن با کلمه اصالت بیان می‌شود و برای مثال ماتریالیسم را اصالت ماده می‌گویند، ولی بیشتر مترجمان مایلند که از پسوند استفاده کنند. در این صورت نیز دو معادل عمده، در ترجمه ism یکی «گرو; 171#» و دیگری «گرایی; 171#» است. «گرایی; 171#» از گراییدن است و «گرو; 171#» از گرویدن.

فعالی اضافه کرد: با توجه به تفاوت ظریف میان این دو پسوند، به نظر می‌رسد که بهترین معادل ism در زبان فارسی پسوند «گرایی; 171#» است. در این صورت معادل دقیق «Satanism; 171#» یا «شرگرایی; 171#» یا «ابلیس‌گرایی; 171#» یا با اندکی مسامحه «شیطان‌گرایی; 171#» خواهد بود. اما به این دلیل که ism هیچگاه در معنای پرستش به کار نمی‌رود، «Satanism; 171#» به هیچ وجه معادل «شیطان‌پرستی; 171#» نخواهد بود.

وی با اشاره به دلیل دیگری برای نامناسب بودن معادل «Satanism; 171#» یا «شیطان‌پرستی; 171#» برای «Satanism; 171#» اظهار کرد: اساساً شیطان‌گرایان مدرن به هیچ نحو قائل به عنصر پرستش و حتی پرستش ابلیس نیز نیستند و به صراحت نافی هرگونه انقیاد، اطاعت و پرستش درهستی‌اند. اما دلیل شیطان‌گرا خوانده شدن آنان، به اجمال، این است که شیطان و ابلیس به عنوان يك مدل و الگو از جایگاه ویژه‌ای برای آنان برخوردار است.

فعالی شیطان‌گرایی را به دو گونه قابل انقسام و دسته‌بندی دانست و بیان کرد: شیطان‌گرایی باستانی و شیطان‌گرایی مدرن دو حوزه و گونه نسبتاً مستقل از شیطان‌گرایی‌اند. شیطان‌گرایی باستانی به دوران قبل از میلاد مسیح تا نزدیک به عصر حاضر مربوط است، اما شیطان‌پرستی مدرن پدیده‌ای است که به سده 20 میلادی و به ویژه نیمه دوم قرن حاضر اختصاص دارد.

شیطان‌گرایی باستانی به دوران قبل از میلاد مسیح تا نزدیک به عصر حاضر مربوط است اما شیطان‌پرستی مدرن پدیده‌ای است که به سده 20 میلادی و به ویژه نیمه دوم قرن حاضر اختصاص دارد

این استاد حوزه و دانشگاه با بیان این که دهه 50 میلادی آغاز تمدن جدید جهان غرب محسوب می‌شود، اظهار کرد: هرچند پیشینه این تمدن جدید به سده‌های پیشتر بازمی‌گردد، اما جرقه‌های اصلی صنعت، تمدن و تکنولوژی در جهان غرب، در نیمه دوم قرن میلادی گذشته، یعنی دهه 50 و دقیقاً بعد از جنگ دوم جهانی خورده می‌شود. در واقع جنگ دوم جهانی فاصل دو دوره تمدنی در جهان غرب است.

وی با بیان این که مباحثش در باب شیطان‌گرایی به شیطان‌گرایی مدرن در غرب و نه شیطان‌گرایی باستانی غربی اختصاص خواهد داشت، یادآور شد: شیطان‌گرایی مدرن، در دهه‌های اخیر به جهان شرق و به ویژه به جهان اسلام نیز سرازیر شده و رد پای آن را در کشورمان کاملاً می‌توان دید.

تمدن یونان باستان و یهود؛ دو عامل از عوامل شکل‌گیری شیطان‌گرایی مدرن

این محقق و پژوهشگر در ادامه به عوامل ظهور شیطان‌گرایی اشاره کرد و گفت: ظهور تمدن یونان باستان نخستین عاملی است که به وجوه مختلف در پدید آمدن شیطان‌گرایی مدرن نقش داشته است. نکته‌ای که در اینجا حائز اهمیت است این است که در یونان هیچگاه اثری از دین واحد، خدای واحد و توحید نبود. در یونان باستان یعنی یونان عصر سقراط، افلاطون، ارسطو، فلوطین و ارسطوئیان و تمام نحله‌هایی که در آن دوره به اوج علمی خود رسیده بودند، به هیچ وجه توحید حاکم نبود بلکه خدایان و الهه‌های متعدد حکمرانی و حاکمیت داشتند.

فعالی با اشاره به یکی از این خدایان، افزود: یکی از خدایان تمدن یونان باستان، خدایی است به نام «زئوس» که در لغت به معنی نورانی و درخشنده است. زئوس در فرهنگ رومی، «ژوپیتر» یا «لوسیفر» خوانده می‌شود. این واژه در ادبیات انگلیسی مدرن دقیقاً معادل ابلیس و شیطان است، بنابراین فرهنگ مدرن امروز جهان غرب در تمام جهات خویش، از جمله در همین مورد، متأثر و ملهم از فرهنگ یونان باستان است.

وی کابالیسم را عامل دوم در بروز شیطان‌گرایی مدرن دانست و اظهار کرد: دین یهود، ابعاد مختلفی دارد که یکی از این ابعاد بعد عرفانی است و به آن کابالا گفته می‌شود.

فعالی عنصر از شر و عنصر شیطان به عنوان یکی از عناصر اصلی کابالیسم یاد کرد و افزود: در فرهنگ عبری و در عهد عتیق، ابلیس و شیطان جایگاهی بسیار قابل توجه از نظر حوزه اثرگذاری و میزان قدرت دارد. بنابراین شرگرایی در عرفان یهود و کابالیسم یکی از عناصر اصلی شکل‌دهنده انجمن‌های سری و مخفی امروزی است و عامل پدیدآورنده تمایل به عنصر شر در شیطان‌گرایی مدرن است. ناگفته نماند که اتحاد وثیق و عجیبی نیز میان کابالیسم و انجمن سری فراماسونری برقرار است.